

nationale ombudsman

Rapport

Burgemeester heeft demonstranten niet misleid over rondrit na afgelasten Sinterklaasintocht

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de burgemeester van Edam-Volendam ongegrond.

Inhoudsopgave

Wat is er gebeurd?	3
Wat is de klacht bij de Nationale ombudsman?	3
Wat ging er aan de klacht bij de ombudsman vooraf?	3
Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?	4
Hoe reageerde de burgemeester?	4
Hoe reageerden verzoekers?	6
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	7
Conclusie	8

Wat is er gebeurd?

Verzoekers bestaan uit drie groeperingen die zich bezighouden met de strijd tegen Zwarte Piet. Zij willen op zondag 14 november 2021 gaan demonstreren bij de Sinterklaas-intocht in Volendam en melden de voorgenomen demonstratie aan bij de gemeente. Naar aanleiding van de aanmelding vinden er op initiatief en onder begeleiding van de burgemeester twee uitgebreide gesprekken plaats tussen verzoekers en de sinterklaascomités, over de eventuele aanpassing van Zwarte Piet. Men probeert tot afspraken (over het uiterlijk van Piet) te komen waardoor de demonstratie niet meer nodig is, maar dit lukt niet.

Op de vrijdag voor de intocht vindt een landelijke corona-persconferentie plaats. Naar aanleiding van de aangescherpte coronamaatregelen beslissen de sinterklaascomités dat de intocht niet doorgaat. De gemeente licht verzoekers in over het afgelasten van de intocht. Verzoekers zien daarom af van de demonstratie.

Vanuit de comités komt vervolgens de vraag aan de burgemeester of het, gelet op de coronamaatregelen, is toegestaan om met een auto en scooters Sinterklaas en zijn gevolg rond te rijden door het dorp. De burgemeester geeft aan dat dit binnen de coronamaatregelen kan. Op zondagochtend 14 november vindt een rondrit door Volendam plaats waarbij Sinterklaas en Zwarte Pieten door het dorp rijden. De rondrit heeft ongeveer 20-30 minuten geduurd. Achteraf plaatst de gemeente een bericht op Facebook waarin de burgemeester aangeeft: *'Ik was heel blij toen Sint mij vroeg of een kleine rondrit door Volendam toch mogelijk was. Ik heb als burgemeester heel graag toestemming gegeven.'*

Wat is de klacht bij de Nationale ombudsman?

Verzoekers vinden het optreden van de burgemeester onheus, onzorgvuldig en onrechtmatig. Zij stellen dat het handelen van de burgemeester erop gericht was hen weg te houden bij het Sinterklaasonthaal. Er is sprake van strijd met het beginsel van behoorlijke informatievoorziening. De burgemeester heeft verzoekers bewust misleid door hen niet te informeren over de alternatieve intocht, terwijl zij wist dat verzoekers een wens hadden om te demonstreren. Daarmee is sprake van een schending van het demonstratierecht.

De enige manier om een demonstratie te voorkomen is een verbod of een beperking, en dat heeft de burgemeester niet gedaan. Daardoor is verzoekers een effectief rechtsmiddel onthouden.

Tot slot geven verzoekers aan dat het voor hen belangrijk is dat de burgemeester (of de gemeente) achteraf geen contact heeft opgenomen voor uitleg over de gemaakte keuzes en nazorg. Dan had de burgemeester laten zien dat zij oog had voor de situatie van verzoekers.

Voor zijn onderzoek heeft de Nationale ombudsman de volgende klacht geformuleerd:

Verzoekers klagen over het optreden van de burgemeester van Edam-Volendam rondom een aangekondigde demonstratie tijdens het Sinterklaasonthaal in Volendam. Zij stellen dat de burgemeester hen bewust niet heeft geïnformeerd over een alternatieve rondrit, terwijl zij wist dat verzoekers de wens hadden om te demonstreren. Daarmee heeft de burgemeester verzoekers misleid en is het demonstratierecht geschonden.

Wat ging er aan de klacht bij de ombudsman vooraf?

De klacht van verzoekers bij de gemeente

Verzoekers dienen een klacht in bij de gemeente over de gang van zaken en het optreden van de burgemeester. Volgens verzoekers was er – samengevat – sprake van een alternatieve intocht, waarmee de

burgemeester bekend was en waarbij zij betrokken was. Verzoekers vinden dat de burgemeester hen hierover had moeten informeren zodat de demonstratie alsnog door kon gaan, en dat de burgemeester dit bewust heeft nagelaten. Daarmee heeft zij hen misleid en is het demonstratierecht geschonden.

De reactie van de burgemeester op de klacht

Het college van burgemeester en wethouders stelt in reactie op de klacht – samengevat – dat de betreffende rondrit geen alternatief was voor de afgelaste intocht. Het zou gaan om een al langer bestaand initiatief waarin Sint en Pieten na de intocht op verschillende momenten door het dorp rijden met een soort 'verrassingstochten'. Van actieve ondersteuning bij de rondrit is geen sprake geweest. De burgemeester heeft medewerking verleend aan een publicitaire uiting bij de aankondiging van de rondrit, maar dit was in haar 'ceremoniële rol'. Er is geen sprake geweest van misleiding van verzoekers.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?

De Nationale ombudsman heeft de klachten van verzoekers met een aantal vragen aan de burgemeester voorgelegd en haar verzocht daarop te reageren. Vervolgens hebben verzoekers daarop gereageerd.

Hoe reageerde de burgemeester?

Het afgelasten van de intocht

Op 12 november om 19:00 uur kondigde het kabinet in een persconferentie nieuwe coronamaatregelen aan: evenementen mochten tot 18:00 uur duren en daarnaast gold de 1,5 meter afstandsregel. Er werd aangegeven dat elke gemeente zelf kon bepalen hoe er met Sinterklaas-intochten werd omgegaan. Na (telefonisch) contact met de sinterklaascomités en de burgemeester heeft de gemeente op vrijdagochtend om 00:17 uur een persbericht verzonden, waarin stond dat de intochten in Volendam en Edam niet doorgingen.

Als gevolg van de persconferentie was er sprake van een grote druk op de gemeentelijke organisatie dat weekend. Het afgelasten van twee grote evenementen (de intochten in Volendam en Edam) met veel maatschappelijke impact, bracht veel geregeld met zich mee. Daarbij is steeds ook contact geweest tussen ambtenaren die zich buiten kantooruren hiermee bezig hielden. Het persbericht over het niet doorgaan van de intocht is op zaterdagochtend om 10:48 uur ook aan verzoekers verzonden. Daarbij is aangegeven dat ook telefonisch contact is opgenomen en wordt verzocht contact op te nemen over de afgelasting van de intochten. Dit contact heeft dat weekend niet plaatsgevonden.

De rondrit

De sinterklaascomités hebben op zaterdagmiddag contact gezocht met de burgemeester. Zij hebben gevraagd of het, met de toen geldende coronamaatregelen, was toegestaan om met een auto en scooters Sinterklaas en zijn gevolg rond te rijden door het dorp. Omdat dat paste, heeft de burgemeester hier positief op geantwoord. Daarbij is aangegeven dat de burgemeester het belangrijk vindt om ook bijvoorbeeld de toreador en andere helpers een rol te geven, zoals ook afgesproken in de eerdere overleggen.

Volgens de burgemeester zijn er geen grote samenkomsten bij deze rondrit door het dorp en is deze rondrit niet vergelijkbaar met het evenement dat gepland was. Ondanks dat de rondrit als "alternatief" wordt gezien, kan één en ander niet met elkaar vergeleken worden.

De burgemeester geeft aan dat de gebruikelijke Sinterklaasintocht in Volendam groter is dan de intochten elders in Nederland. Er is een groots muzikaal onthaal, een rondrit en een vuurwerkshow. Bij de aankomst in de haven zijn ongeveer 10.000 mensen aanwezig. Dan is ook een evenementenvergunning nodig en moet aan allerlei veiligheidsvoorwaarden worden voldaan. Dat was niet het geval bij de rondrit.

Bij de rondrit was er geen vaste locatie waar mensen samenkwamen. De rondrit heeft ongeveer 20-30 minuten geduurd. De communicatie over de rondrit is door het comité gedaan: zij hebben buurtbewoners via WhatsApp laten weten dat als de kerkklokken zondagochtend zouden luiden, de kinderen moesten opletten omdat er wat zou gebeuren. Tijdens de rondrit was het op enkele plekken en korte tijd (5-10 minuten) drukker dan gepland; vooral in straten waar veel kinderen wonen. Omdat de stoet snel voorbij ging en zij deze niet wilden missen, hebben deze mensen gezamenlijk buiten gewacht. Als Sinterklaas en hun gevolg voorbij waren, gingen de buurtbewoners weer naar binnen.

Op zondagmiddag is een Facebookbericht geplaatst door de gemeente, namens de burgemeester en Sinterklaas. Hierin staat: *'Ik was heel blij toen de Sint mij vroeg of een korte rondrit door Volendam toch mogelijk was. Ik heb als burgemeester heel graag toestemming gegeven'*. Hiermee verwees de burgemeester naar het telefonische contact waarin is besproken of de rondrit van 20-30 minuten paste binnen de coronamaatregelen.

De burgemeester wijst erop dat er ook op andere momenten door Sinterklaas en/of zijn gevolg door Volendam is rondgereden. Dergelijke rondritten zijn niet nieuw, maar hebben door de beperkingen van de coronamaatregelen eerder plaatsgevonden. Andere jaren zijn er ook in de weken na de aankomst van Sinterklaas op gezette tijden verrassingstochten door Volendam geweest. De burgemeester was niet vooraf op de hoogte wanneer deze rondritten waren.

De rol van de burgemeester

Bij de ontvangst van Sinterklaas is het vrijwel in iedere gemeente in Nederland zo dat de burgemeester een rol speelt en Sinterklaas welkom heet. De burgemeester heeft dit in 2021 ook gedaan, maar niet zoals gepland tijdens het grootse evenement. Zij heeft dit gedaan door middel van het bericht op Facebook. In dat bericht heet de burgemeester Sinterklaas welkom en is zij blij dat hij haar heeft gebeld om te vragen of de rondrit mogelijk was.

De burgemeester wijst erop dat o.a. de coronamaatregelen zorgden voor een verharding in de samenleving. Bij de annulering van de intocht hebben vrijwilligers scherpe reacties ontvangen in hun privésfeer. Daarom is ervoor gekozen om persvragen over de afgelasting door een ambtenaar van de gemeente te laten beantwoorden. Hiermee heeft de gemeente de Sinterklaascomités ontlast, omdat de communicatieadviseur van de gemeente hierin gespecialiseerd is.

Demonstratierecht

De burgemeester geeft aan dat zij veel waarde hecht aan het demonstratierecht. In dat kader wijst zij op de gesprekken die zij heeft gefaciliteerd voorafgaand aan de geplande intocht. Ook in de reactie op de klacht is aangegeven dat er geen bewuste misleiding van verzoekers (of wie dan ook) heeft plaatsgevonden. De burgemeester geeft aan dat het een hectische tijd was en dat er snel gehandeld moest worden. Er is met veel partijen contact geweest over het afgelasten. De intocht was op één locatie, namelijk in de Haven van Volendam. De demonstratie zou daar kunnen plaatsvinden. Maar nu de intocht niet doorging, heeft ook de demonstratie niet plaatsgevonden. Het persbericht over de afgelasting was ook bekend bij verzoekers.

Dat er op zondagochtend om 10.00 uur een rondrit door Volendam was, is een nieuw en heel ander feit. Deze rondritten vinden vaker plaats, maar meestal pas later na een intocht. Verzoekers hebben niet eerder laten weten ook hiertegen te willen demonstreren. In alle hectiek en omdat de rondrit een heel ander karakter had, is er niet over nagedacht of verzoekers hier misschien tegen zouden willen demonstreren. De burgemeester geeft aan dat het demonstratierecht belangrijk is, maar dat het niet aan de burgemeester is om te bedenken wie misschien waar en wanneer zou willen demonstreren.

De burgemeester concludeert dat er geen sprake is geweest van bewuste misleiding en dat zij verzoekers niet in hun demonstratierecht heeft beperkt. Volgens de burgemeester heeft zij geen enkel wettelijk voorschrift overtreden.

Communicatie

Voor zover verzoekers aangeven het te betreuren dat geen contact met hen is gezocht door de burgemeester of medewerkers van de gemeente, is het jammer dat dit zo wordt ervaren. Verzoekers hebben zelf ook geen contact opgenomen, aldus de burgemeester, dat was beter geweest dan het indienen van een klacht. De burgemeester geeft aan dat er in de reactie op de klacht uitleg is gegeven over de betrokkenheid van de burgemeester bij de rondrit. Ook wordt gewezen op diverse documenten die zijn toegestuurd aan verzoekers en waaruit de beperkte betrokkenheid van de burgemeester blijkt.

Hoe reageerden verzoekers?

De kern van de klacht van verzoekers is dat zij door de burgemeester zijn misleid en dat hun recht op demonstratie is geschonden, door het organiseren van een alternatieve intocht zonder dit aan hen te laten weten. In de dagen voorafgaand aan de intocht was er intensief overleg tussen de burgemeester en verzoekers over hun wens om te komen demonstreren. In het kader van dat overleg liet de burgemeester de dag voor de intocht weten dat de intocht vanwege corona-beperkingen niet door zou gaan. Op dat moment en later op de dag is niet verteld dat er een alternatieve intocht zou plaatsvinden, in de vorm van een rondrit met vrachtwagen en scooters.

De burgemeester wist dat het sinterklaascomité een alternatieve intocht voorbereidde en heeft daarvoor haar toestemming gegeven. Verzoekers wijzen op de volgende passage in het standpunt van de burgemeester: *'Omdat dit paste, heeft de burgemeester hierop positief geantwoord'*, en uit het Facebookbericht van de gemeente: *'Ik heb als burgemeester heel graag toestemming gegeven'*.

Verzoekers wijzen vervolgens op enkele passages uit de reactie van de burgemeester, waaruit volgt dat de burgemeester het alternatief geen 'intocht' vond maar een 'rondrit'. Verzoekers hebben moeite met deze 'etikettenzwendel' van de burgemeester, en zeker met de opmerking dat de rondrit een heel ander karakter had. Uit de bij de reacties gevoegde foto's blijkt dat ook bij de rondrit Zwarte Pieten meededen. Dat is nu juist het racistische stereotype waartegen verzoekers wilden demonstreren. Dat verzoekers niet aan de burgemeester hadden laten weten dat zij ook tegen de rondrit wilden demonstreren, schiet bij verzoekers in het verkeerde keelgat. Zij benadrukken dat wanneer zij op de hoogte waren gesteld van de alternatieve intocht, zij daar zeker hadden gedemonstreerd. Zij wilden hun stem laten horen, voor alle mensen in Volendam die niet met Zwarte Piet geconfronteerd willen worden. Bij de voorbereidingen van de demonstratie waren ook mensen uit de het dorp betrokken.

Verzoekers geven aan dat zij in de gesprekken met de burgemeester en andere vertegenwoordigers van de gemeente steeds hebben benadrukt dat zij willen demonstreren tegen Zwarte Piet en tegen de comités, organisaties en toeschouwers die dat stereotype in stand houden door intochten zoals die in Volendam te organiseren en bij te wonen. Nog los van het feit dat het evident is dat verzoekers ook bij de rondrit hadden willen demonstreren, is verzoekers niet duidelijk hoe zij dit aan de burgemeester hadden moeten laten weten. De kern van de klacht is immers dat zij niet over de rondrit zijn geïnformeerd.

De indruk van verzoekers is dat het overleg dat zij met de burgemeester hadden, tot doel had om te voorkomen dat zij op de dag van de intocht zouden komen demonstreren. En dat dat ook de reden is dat zij wél over het afgelasten van de oorspronkelijke intocht zijn geïnformeerd, maar niet over het doorgaan van de alternatieve rondrit.

In reactie op de stelling van de gemeente dat er geen contact meer is geweest met verzoekers tijdens het betreffende weekend, geven verzoekers aan dat er wel contact is geweest via WhatsApp (tussen één van de verzoekers en een gemeenteambtenaar). Uit die Whatsappgesprekken blijkt dat de gemeenteambtenaar op zaterdag aangeeft dat 'de urgentie eraf is' en dat hij voorstelt om na het weekend weer contact met verzoekers te hebben. Toen de betreffende verzoeker die zondag via de media hoorde dat er een rondrit was geweest, gaf zij aan dat zij het respectloos vindt dat zij niets heeft gehoord van de gemeente over de rondrit. Op die berichten kreeg zij geen reactie meer van de betreffende ambtenaar.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De rol van de burgemeester bij een Sinterklaasintocht en demonstraties tegen Zwarte Piet

De klacht van verzoekers laat zien dat de rol van een burgemeester bij Sinterklaasintochten en demonstraties daaromheen ingewikkeld is en tot onduidelijkheid kan leiden. De burgemeester vervulde in dit geval meerdere rollen rondom de Sinterklaasintocht. Voorafgaand aan de intocht had zij een faciliterende rol als gespreksleider bij de gesprekken tussen de Sinterklaascomités en verzoekers over Zwarte Piet. Daarnaast had zij een ceremoniële rol rondom de intocht, als burgemeester die Sinterklaas in haar gemeente 'ontving' en welkom heette. En tot slot was zij als burgemeester verantwoordelijk voor het faciliteren van de demonstratie en voor de handhaving van de openbare orde. In het kader van die verschillende rollen was de burgemeester (of waren vertegenwoordigers van de gemeente) betrokken bij de communicatie over de afgelasting van de intocht, bij het besluit om de rondrit toe te staan en bij de communicatie over de rondrit achteraf.

Bewuste misleiding?

Verzoekers stellen in hun klacht dat de burgemeester hen bewust heeft misleid door hen niet te informeren over de rondrit. Zij vermoeden dat de burgemeester hun demonstratie wilde voorkomen, omdat zij de demonstratie als een veiligheidsrisico zag. Volgens hen hadden de gesprekken die vooraf onder leiding van de burgemeester werden gevoerd tussen de comités en verzoekers, vooral tot doel om de demonstratie te voorkomen.

De ombudsman vindt dat er onvoldoende aanknopingspunten zijn om te concluderen dat de burgemeester verzoekers bewust niet heeft geïnformeerd over de rondrit, met het oogmerk om hen daarbij weg te houden. De ombudsman kan de stelling van verzoekers dat zij zouden misleid daarmee niet volgen. De burgemeester heeft voldoende toegelicht dat zij, gelet op de aard van de rondrit en de hectiek in dat weekend, er niet aan heeft gedacht om verzoekers te (laten) informeren. De inzet van de gesprekken vooraf had als inzet om tot wederzijds begrip en zo mogelijk tot afspraken te komen, waardoor een demonstratie mogelijk niet nodig zou zijn. Dat betekent echter niet dat de burgemeester de intentie had om zo'n demonstratie te voorkomen. Omdat er naar het oordeel van de ombudsman geen sprake is geweest van misleiding, is het demonstratierecht van verzoekers niet geschonden. De klacht is daarom ongegrond.

Onthouden van effectief rechtsmiddel

Volgens verzoekers had de burgemeester een formeel besluit moeten nemen als zij de demonstratie had willen voorkomen. Dan hadden verzoekers een rechtsmiddel daartegen in kunnen stellen. De ombudsman toetst deze klacht aan het vereiste van fair play. Dit vereiste houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten.

Volgens de Wet openbare manifestaties (Wom) kan de burgemeester beperkingen stellen aan een demonstratie of een verbod geven. In de ogen van verzoekers komt het handelen van de burgemeester er feitelijk op neer dat zij de demonstratie wilde voorkomen, en dit deed door hen niet te informeren over de rondrit.

Zoals hiervoor is toegelicht, komt de ombudsman tot de conclusie dat er geen sprake was van bewuste misleiding met als doel de demonstratie te voorkomen. Het handelen (of niet handelen) van de burgemeester is niet gelijk te stellen met een feitelijk verbod of beperking van een demonstratie. Er is niet gebleken dat burgemeester met haar handelen het tegenhouden van de demonstratie beoogde. Daarom hoefde de burgemeester ook geen besluit op grond van de Wom te nemen en is er geen sprake van het onthouden van een rechtsmiddel tegen dat Wom-besluit. De burgemeester handelde dus niet in strijd met het vereiste van fair play.

Had de burgemeester het beter kunnen doen?

De ombudsman ziet wel aanleiding om het volgende op te merken.

In 2018 bracht de ombudsman een rapport uit over het demonstratierecht: *'Demonstreren, een schurend grondrecht?'¹*. In dat rapport staat onder meer dat de overheid demonstraties moet faciliteren en beschermen, zodat demonstranten hun grondrecht kunnen uitoefenen. Het faciliteren van het demonstratierecht betekent niet dat de overheid demonstranten altijd moet informeren over gelegenheden waar zij (mogelijk) willen demonstreren. Maar gelet op de achtergrond van deze specifieke zaak vindt de ombudsman dat het in dit geval beter was geweest als de burgemeester wel aan verzoekers had gedacht. De burgemeester had zich kunnen realiseren dat de informatie over de rondrit belangrijk was voor verzoekers. Daarbij spelen de volgende omstandigheden een rol.

De burgemeester was op de hoogte van de wens van verzoekers om bij het oorspronkelijk geplande Sinterklaasonthaal te demonstreren. Zij wist dus dat verzoekers het belangrijk vonden om hun stem te laten in Volendam te laten horen bij een evenement waarbij Zwarte Pieten en publiek aanwezig waren. Daar waren immers intensieve gesprekken over gevoerd. Verder was de rondrit weliswaar kleinschaliger dan het oorspronkelijke Sinterklaasonthaal, maar vond deze wel op dezelfde dag plaats. Bij de rondrit waren Sinterklaas, Zwarte Pieten en publiek aanwezig; de rondrit had dus alle elementen die voor verzoekers van belang waren. Ook uit de communicatie van de burgemeester volgt dat de rondrit de lading had van een Sinterklaasintocht; daarin werd aangegeven dat de Sint 'binnen is', heette de burgemeester Sinterklaas welkom en werd ook gerefereerd aan de teleurstelling over de 'grote intocht' die niet door kon gaan. Tot slot kon niet van verzoekers verwacht worden dat zij zelf hadden laten weten te willen demonstreren bij de rondrit; zij waren immers vooraf niet op de hoogte van de (ad hoc geplande) rondrit.

De vraag is of dit tot de conclusie moet leiden dat de burgemeester onbehoorlijk heeft gehandeld. De ombudsman vindt van niet. Het onbewust nalaten van het informeren van verzoekers is niet dusdanig dat dit als onbehoorlijk of als een schending van het demonstratierecht moet worden aangemerkt. Niet alles wat beter had gekund, is daarmee ook onbehoorlijk. In dit oordeel neemt de ombudsman ook mee dat ging het om een kort tijdsbestek waarin de gebeurtenissen elkaar snel opvolgden.

Tot slot

Het valt op dat zowel verzoekers als de burgemeester aangeven teleurgesteld te zijn dat de ander na de rondrit geen contact meer heeft opgenomen. Beiden hebben het gevoel "waarom heeft de ander niet even de telefoon gepakt"? Verzoekers geven aan dat het uitblijven van contact een klacht bijdroeg aan de beslissing om een klacht in te dienen. En de burgemeester was teleurgesteld dat er een klacht werd ingediend, terwijl zij eerder zo had ingezet op het contact en de gesprekken constructief waren geweest.

Dit geeft aan hoe belangrijk het is om achteraf contact met elkaar te hebben. Uit het eerder genoemde rapport *'Demonstreren, een schurend grondrecht?'* volgt dat bijvoorbeeld een nabespreking van een demonstratie leerzaam kan zijn. Dat kan bijdragen aan wederzijds begrip en het voorkomen van misverstanden over elkaars bedoelingen en aanpak. Dit geldt zeker als het gaat om groepen die vaker

¹ Rapport 2018/015, te vinden via www.nationaleombudsman.nl.

demonstreren. Ondanks dat de demonstratie in dit geval niet doorging, gaat het in het rapport genoemde uitgangspunt ook hier op. Hoewel niet vastgesteld kan worden dat nazorg of een nabespreking had voorkomen dat verzoekers de klacht indienden, had dit mogelijk wel bijgedragen aan wederzijds begrip tussen verzoekers en de gemeente. Dat geldt in dit geval nog meer nu er voorafgaand en tijdens het weekend contact was tussen verzoekers en de gemeente, en omdat bekend is dat verzoekers vaker demonstreren.

Conclusie

De ombudsman vindt dat er onvoldoende aanknopingspunten zijn om aan te nemen dat de burgemeester verzoekers bewust heeft misleid met het doel de demonstratie te voorkomen. Het demonstratierecht is niet geschonden. Verder is er geen sprake van het onthouden van een rechtsmiddel, en heeft de burgemeester dus niet in strijd met het vereiste van fair play gehandeld

De ombudsman vindt wel dat de burgemeester beter had kunnen handelen door verzoekers wel te informeren, maar dit leidt niet tot de conclusie dat, alle omstandigheden meegewogen, er onbehoorlijk is gehandeld.

Tot slot komt de ombudsman tot de conclusie dat contact achteraf (bijvoorbeeld in de vorm van een nabespreking) had kunnen bijdragen aan wederzijds begrip tussen verzoekers en de gemeente.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen